

ÜDY 1·2·3·4

ODY 1·2·3·4

ORTAK DERS

ÜNİTE 7

Yasal Sorumluluklar ve Sigortalar

Taşımacının, işletenin ve sürücünün sorumluluğu; zorunlu ve isteğe bağlı sigortalar

Okuma süresi: **18 dakika**

BU ÜNİTEDE

Bir kaza ya da hasar olduğunda kimin, neden ve ne kadar sorumlu olduğunu, bu riskleri hangi sigortaların karşıladığını öğreneceğiz. Uluslararası eşya taşımacılığındaki CMR sorumluluğu Ünite 8’de.

7.1 · SORUMLULUK

Sorumluluk türleri

Hukuki sorumluluk

Verilen zararı **tazmin etmek**. Sözleşmeye aykırılıktan, haksız fiilden ya da kusur aranmayan tehlike sorumluluğundan doğar.

Cezai sorumluluk

Suç sayılan bir fiil yüzünden **hapis ya da adli para cezası**.

İdari sorumluluk

Kural ihlali yüzünden **idari para cezası**, uyarma, belge iptali.

AKILDA TUTUN

Bir kazada aynı anda üçü birden doğabilir: sürücü yargılanır (cezai), işleten tazminat öder (hukuki), firmaya uyarma verilir (idari).

7.2 · TAŞIMACI

Taşımacının sorumlulukları

- ◆ Yolcu ve eşyayı **güvenlik içinde**, söz verilen yere ve **makul sürede** götürmek
- ◆ Eşyayı **teslim aldığı andan teslim edene kadar** kayıp ve hasara karşı korumak
- ◆ Gönderenin talimatlarına uymak; taşımayı engelleyen durumu **derhal bildirmek**
- ◆ Yardımcılarının ve ara taşıyıcıların kusurundan **kendi kusuru gibi** sorumlu olmak
- ◆ Acentesinin acentelik sıfatıyla yaptığı işlerden **müteselsil** sorumlu olmak
- ◆ Çevre ve insan sağlığını koruma kurallarına uymak

▲ DİKKAT EDİN

Eşyanın cinsi, miktarı ve varış yerini **doğru bildirmek** taşımacının değil, **gönderenin** yükümlülüğüdür.

7.3 · YOLCU TAŞIMACILIĞI

Yolcu taşımacısına özel kurallar

- ◆ Yolcu taşıması **biletsiz**, grup taşıması **sözleşmesiz**, eşya taşıması **taşıma senetsiz** yapılamaz.
- ◆ Sürücülerin yolculuk sırasında yolcu ve personelle **uzun sohbet etmesi** önlenir.
- ◆ Seyir sırasında ses ve görüntü cihazlarını **sürücü değil, yardımcı personel** yönetir.
- ◆ Terminal ve çevresinde yolcu yönlendirmek için personel ("çığırktan") çalıştırılmaz.
- ◆ İkram edilen yiyecek ve içecekler gıda mevzuatına uygun olmalıdır.

EĞİTMEN NOTU

Sürücünün dikkatini dağıtan her şey firmanın sorumluluğunu artırır. Kabin içi kuralları yazılı talimatla sürücülere bildirmeniz denetimde de işinize yarar.

7.4 · İŞLETEN

Karayolları Trafik Kanununa göre sorumluluk

Motorlu araç bir kişinin ölümüne, yaralanmasına ya da bir şeyin zarar görmesine yol açarsa **işleten** ve aracın bağlı olduğu **teşebbüs sahibi** zarardan **müteselsil** sorumludur. İşleten, sürücüsünün ve yardımcılarının kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur.

Kurtuluş

Kazanın **mücbir sebepten**, zarar görenin ya da üçüncü kişinin **ağır kusurundan** doğduğu ispatlanırsa.

Hatır taşıması

Karşılıksız (hatır için) taşınan kişinin zararında **genel hükümler** uygulanır.

✚ SINAVDA SORULUR

Birden fazla kişi sorumluyorsa zarar görene karşı **müteselsil** sorumludurlar; kendi aralarında **kusurları oranında** paylaşırlar.

7.5 · YÜKLEME

Kurala aykırı yüklemenin bedeli

Aşağıdaki durumlarda doğan maddi ve manevi zarardan **işleten** sorumludur:

- ◆ Taşıma sınırını ya da dingil ağırlığını aşan yük ve yolcu
- ◆ İzinsiz tehlikeli madde ya da izne bağlı ağır ve büyük yük
- ◆ Yolu kirletecek, dökülecek, kayacak şekilde yükleme
- ◆ Plaka, ışık ve yansıtıcıları kapatan yükleme
- ◆ Aracın boyunu **önden 1 metre, arkadan 2 metre** aşan yük; kasanın yanlarından taşan yük

Fazla yolcular, bütün masrafı işletene ait olmak üzere en yakın yerleşim yerinde indirilir.

7.6 · SİGORTA

Sigorta nedir, nasıl işler?

Sigorta; önceden ödenen **prim** karşılığında, ani ve beklenmedik bir riskin sigorta şirketine devredildiği iki taraflı bir sözleşmedir.

Belge ya da terim	Anlamı
Poliçe	Sözleşmeyi ve başladığı tarihi gösteren belge
Zeyilname	Poliçede yapılan değişiklik belgesi
Temditname	Süre uzatma belgesi
Klozlar	Sigortanın genel ve özel şartları
Brüt prim	Vergiler dahil ödenen toplam prim
Rücu	Tazminatı ödeyen şirketin, sorumlu kişiden parayı geri istemesi

SINAVIDA SORULUR

Sigorta işlemlerinde **teminat mektubu** kullanılmaz.

7.7 • TEMEL İLKELER

Sigortanın altı ilkesi

İlke	Kısaca
Sigortalanabilir menfaat	Zarar görürse kaybı olacak bir değer olmalı
Azami iyi niyet	Taraflar birbirine doğru bilgi verir; yanıltma fesih sebebidir
Tazminat	Sigorta zenginleştirmez, zararı karşılar
Halefiyet	Ödeme yapan şirket, sigortalının haklarına halef olur (rücu eder)
Katılım	Aynı risk birden çok şirketteyse zarar paylaşılır (birlikte sigorta)
Yakın sebep	Hasarın en etkili sebebi esas alınır

7.8 · ZORUNLU SİGORTALAR

Taşımacılıkta zorunlu sigortalar

Sigorta	Neyi karşılar?
Trafik sigortası	Aracın işletilmesiyle üçüncü kişilere verilen ölüm, yaralanma ve maddi zarar (yurtiçi)
Karayolu taşımacılık mali sorumluluk	Yolcu taşımacısının yolcuya karşı sorumluluğu
Zorunlu koltuk ferdi kaza	Yolcu, sürücü ve yardımcılarının kaza sonucu ölüm ve sakatlığı
Tehlikeli maddeler zorunlu sorumluluk	Tehlikeli madde taşıyan ya da depolayanın üçüncü kişilere verdiği zarar

⚠ DİKKAT EDİN

Kasko, ferdi kaza (koltuk sigortası dışında) ve **hayat sigortası** zorunlu değildir.

7.9 · TRAFİK SİGORTASI

Neyi karşılar, neyi karşılamaz?

Karşılar

Karşı tarafın bedensel ve **maddi** zararı (araç, bina, eşya), tedavi giderleri

Karşılamaz

Kendi aracınızdaki hasar · **manevi** tazminat · işletenin kendi talepleri · araçta taşınan yük · servise bırakılmış aracın verdiği zarar

Konu	Süre
Sigortacının ödemesi	Belgeler ulaştıktan sonra 8 iş günü
İşleten değişirse	Poliçe 10 gün yeni işleten için de geçerli

7.10 • RÜCU

Sigorta şirketi parayı sizden ne zaman ister?

Trafik sigortası zarar görene öder; ama şu hâllerde ödediği parayı **sigortalıdan geri ister**:

- ◆ Sürücü **alkollü** ya da uyuşturucu etkisinde ise
- ◆ Sürücünün **ehliyeti yoksa** ya da araca uygun değilse
- ◆ Kaza **kasten** ya da ağır kusurla oluşmuşsa
- ◆ Taşıma sınırından **fazla yolcu ya da yük** varsa, ruhsatsız araçta yolcu taşınyorsa
- ◆ Tehlikeli madde izinsiz taşınmışsa

 SINAVDA SORULUR

"Sigorta şirketi hangi hâlde sigortalısına rücu eder?" sorusunun cevabı: **sürücü alkollüyken kaza yapmışsa**.

7.11 · GÜVENCE HESABI

Sigortası olmayan araç çarparsa

Eski adıyla Garanti Fonu, bugün **Güvence Hesabı** olarak işler. Şu hâllerde **bedensel** zararları karşılar:

- ◆ Kazaya karışan araç **tespit edilemezse**
- ◆ Aracın **trafik sigortası yoksa**
- ◆ Araç **çalınmış ya da gasp edilmişse**
- ◆ Sigorta şirketi **iflas etmiş** ya da ruhsatı iptal edilmişse (bu hâlde maddi zarar da)

▲ DİKKAT EDİN

Güvence Hesabı **manevi zararı** ve çalınan aracın **kendi bedelini** karşılamaz.

7.12 · TAŞIMA KANUNU SÜRELERİ

Sorumluluk sigortalarında süreler

Konu	Süre
Olayın sigortacıya ihbarı (yurtiçi)	Öğrenmeden itibaren 30 iş günü
Olayın ihbarı (yurt dışı)	60 iş günü
Sigortacının ödemesi	Belgelerden itibaren 8 iş günü
Tazminat davası zamanaşımı	Öğrenmeden 2 yıl , her hâlde olaydan 10 yıl
Rücu zamanaşımı	2 yıl

- ◆ Hak sahibi doğrudan **sigortacıya** başvurabilir.
- ◆ Zarar önce taşımacının sorumluluk sigortasından, karşılanamayan kısmı **trafik sigortasından** ödenir.

7.13 · İSTEĞE BAĞLI SİGORTALAR

Yükünüzü ve aracınızı koruyun

Sigorta	Ne işe yarar?
Kasko	Aracınıza gelen zarar: çarpışma, yangın, çalınma, devrilme, doğal afet
İhtiyari mali sorumluluk	Trafik sigortası limitini aşan üçüncü kişi zararı
Yurtiçi taşıyıcı sorumluluk	Taşıdığınız yükte , kusurunuzla oluşan zarar
CMR sigortası	Uluslararası taşımada yükten doğan sorumluluk
Emtia nakliyat	Yük sahibinin malını korur: tam ziya, dar, geniş teminat
Yeşil Kart	Trafik sigortasının yurt dışında geçerli şekli

▲ DİKKAT EDİN

Kaskoda **aşırı yük ya da yolcu** yüzünden doğan zarar ve mekanik arıza; emtia sigortasında **yetersiz ambalaj**, fire ve çürüme teminat dışıdır.

SIRADAKİ ADIM

Çalışmaya devam edin

ÜDY Dijital Eğitim Kitabı

Diğer ünitelere geçmek için dokununuz

ÜDY · ODY Deneme Sınavları

Kendinizi denemek için dokununuz

YENİ ÜMİT ÜST DÜZEY YÖNETİCİ KURSU

📍 Camlı Kahve Meydanı, Mareşal Çakmak, Bağcılar
Cd. No: 114/2, 34610 Güngören/İstanbul

☎ (0212) 641 92 94

💬 WhatsApp: 0 530 957 79 13

SOSYAL MEDYA HESABIMIZ

📘 facebook.com/udybelgeleri

EĞİTMEN NOTU

Bu üniteyi tamamladınız. Sınav notlarınızı bir kez daha gözden geçirip deneme sınavıyla kendinizi ölçmenizi öneririz. Başarılar dileriz.